

WILLEM-ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

**Besluit van ...
tot wijziging van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs in verband
met het verruimen van de mogelijkheid tot deelname aan het experiment
flexstuderen**

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 1.7a, eerste en tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I Wijziging Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs

Het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 wordt als volgt gewijzigd:

A

In het tweede lid van artikel 17j wordt 'voor 1 maart 2017' vervangen door 'ofwel voor 1 maart 2017 ofwel in de periode van 1 januari 2019 tot 1 maart 2019'.

B

In het eerste lid van artikel 17k wordt 'voor 1 maart 2017' vervangen door 'ingevolge artikel 17j, tweede lid'.

ARTIKEL II Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dag dat dit besluit in het Staatsblad is geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2019.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Nota van toelichting

I Algemeen deel

1. Inleiding

Het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs (hierna: de amvb of de experimenteer-amvb) wordt gewijzigd om nieuwe instroom van instellingen in het experiment flexstuderen mogelijk te maken. In het experiment flexstuderen¹ wordt het voor deelnemende instellingen mogelijk om studenten (die in voltijd studeren met recht op wettelijk collegegeld) te laten betalen per studiepunt. Dat kan voor studenten die hun opleiding willen of moeten combineren met andere taken of omstandigheden voordelig zijn. Door studenten te laten betalen voor het onderwijs dat zij van plan zijn te volgen, in plaats van voor het volledige jaar, komt er meer regie bij de student te liggen en staat de keuzevrijheid en de zelfontplooiing van de student meer centraal. Aan het experiment doen op dit moment vier instellingen mee.

Volgens de huidige experimenteer-amvb is het sinds 1 maart 2017 niet meer mogelijk voor nieuwe instellingen om zich aan te melden voor het experiment flexstuderen. Destijds is ervoor gekozen om geen tussentijdse instroom van instellingen in het experiment mogelijk te maken vanwege de beperkte duur en omvang van het experiment en het feit dat het voor de evaluatie wenselijk zou zijn dat instellingen die deelnemen, dit doen gedurende de volledige looptijd van het experiment. Uit overleg met het onderzoeksbureau is inmiddels gebleken dat met voortschrijdend inzicht gesteld kan worden dat het toelaten van nieuwe instellingen in het experiment de informatievergaring niet in de weg staat. Uitbreiding is niet noodzakelijk om voldoende input te krijgen voor de evaluatie maar maakt wel dat er meer en meer diverse informatie kan worden opgehaald. Er is dan ook geen bezwaar om gehoor te geven aan de wens tot uitbreiding vanuit de studentenbonden en de Tweede Kamer.

Er zijn diverse redenen waarom instellingen zich destijds niet hebben aangemeld voor dit experiment en nu alsnog zouden willen deelnemen. Mogelijk was er ten tijde van de oorspronkelijke instroomperiode onvoldoende tijd om een aanmelding voor te bereiden. Ook is denkbaar dat instellingen nu alsnog worden aangespoord door hun medezeggenschapsraad om deel te nemen aan dit experiment.

De voorgenomen uitbreiding van het experiment gaat dan ook gepaard met een communicatietraject om te zorgen dat instellingen bijtijds op de hoogte zijn hiervan. Met het oog daarop is hierover - via de koepelorganisaties VH en VSNU - in het voorjaar van 2018 al gecommuniceerd met de instellingen.

Op 26 maart 2018 zijn door het lid Tielen (VVD) vragen gesteld over de mogelijkheid om het experiment flexstuderen open te stellen voor nieuwe instellingen. Hierop heeft de minister geantwoord dat zij zou polsen of er animo is bij instellingen om nog in te stromen in het experiment flexstuderen en het daarna mogelijk te maken. Tijdens een Algemeen Overleg over de sectorakkoorden hogescholen en universiteiten op 20 juni 2018² vroeg mevrouw Tielen aan de minister of zij van plan was de amvb flexstuderen te wijzigingen om het aantal deelnemende instellingen uit te breiden, en zo ja wanneer. Mevrouw Tielen baseerde haar vragen (evenals eerder gestelde schriftelijke vragen) op een persbericht van Windesheim (deelnemer aan het experiment) waarin staat dat er meerdere instellingen geïnteresseerd zijn in de pilot flexstuderen. Studentenbonden ISO en LSVb vroegen in een brief aan de Vaste Kamercommissie ook om uitbreiding van het experiment door het mogelijk maken van nieuwe instroom van instellingen. Volgens de studentenbonden bestaat er bij verscheidene niet-deelnemende instellingen enthousiasme over deelname aan het experiment en kan een extra instroommoment helpen om meer studenten te laten flexstuderen en daardoor meer

¹ Dit experiment wordt geregeld in hoofdstuk 2A van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs.

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/31288/kst-31288-649>

gegevens te verzamelen over de effecten van deze vorm van flexstuderen. De minister heeft in reactie hierop toegezegd dat zij bereid is uitbreiding met nieuwe instellingen mogelijk te maken.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

Om de toezegging van de minister gestand te kunnen doen is wijziging van de experimenteer-amvb nodig. Daarin staat namelijk expliciet dat er slechts één instroommoment is (uiterlijk voor 1 maart 2017).

Gegeven de looptijd van het experiment (6 jaar, met alleen in de eerste 4 jaar nieuwe instroom) is het zaak dat nieuwe instellingen vanaf collegejaar 2019/2020 studenten kunnen laten flexstuderen. Dan kunnen ze namelijk nog twee jaar nieuwe 'flexstudenten' toelaten en kunnen 'flexstudenten' in totaal maximaal 4 jaar 'flexstuderen'.

Behalve de verruiming middels een extra instroommoment, verandert er niets aan de inhoud van de experimenteer-amvb. De voorwaarden die reeds gelden voor het experiment, blijven gelijk. Ook aan de evaluatiecriteria verandert niets. Het bij het experiment betrokken onderzoeksbureau brengt in het collegejaar 2018/2019 een tussentijdse monitor uit en in 2021 volgt een eindevaluatie.

Door het experiment aan meer instellingen te laten plaatsvinden, wordt een grotere groep studenten die in potentie gebaat is bij de flexibeler wijze van collegegeld betalen bereikt. Ook wordt er meer informatie opgehaald voor de evaluatie.

Het doel van deze wijziging is dan ook om mogelijk te maken dat er meer instellingen kunnen deelnemen aan het experiment. De doelstelling van het reeds bestaande experiment is het onderzoeken of het bieden van deze vorm van flexibilisering (studenten mogen gedurende (een deel van) hun studie het wettelijke collegegeld betalen naar rato van het aantal vakken dat zij volgen) leidt tot een toegankelijker aanbod van het voltijds hoger onderwijs, minder uitval en meer tevredenheid van en ontplooiingsmogelijkheden voor studenten. Door mogelijk te maken dat er meer instellingen kunnen deelnemen, wordt er meer informatie over een grotere en meer diverse groep studenten ingewonnen ten behoeve van het evaluatieonderzoek. Dat helpt ook bij het beantwoorden van de vraag waar op gelet moet worden mocht deze wijziging te zijner tijd structureel worden ingevoerd.

Het besluit heeft geen betrekking op Caribisch Nederland omdat daar geen instellingen zijn als bedoeld in hoofdstuk 2a (Experiment flexstuderen) van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs.

3. Verhouding tot hoger recht en nationale wetgeving

Het experimentbesluit is gebaseerd op artikel 1.7a, eerste en tweede lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en ook deze wijziging is gebaseerd op die grondslag.

4. Gevolgen

De wijziging van de amvb betreft een verruiming van een reeds bestaande mogelijkheid. Het is geen extra verplichting voor burgers of instellingen. Het enige gevolg is dat er meer instellingen kunnen deelnemen aan het bestaande experiment flexstuderen en dus ook meer studenten. Er ontstaat ten opzichte van de huidige amvb geen nieuw soort administratieve lasten. Er is geen verplichting voor instellingen tot deelname aan dit experiment, dus voor instellingen die er niet voor kiezen is er überhaupt geen sprake van lasten. Voor de instellingen die na wijziging van het besluit wel besluiten alsnog deel te nemen aan het experiment, geldt dat de lasten gelijk zijn aan de lasten voor de reeds deelnemende instellingen. Voor het effect op de regeldruk zij verwezen naar de toelichting bij de bestaande experimenteer-amvb.³

5. Uitvoering

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-26.html>

DUO heeft in 2016 een uitvoeringstoets uitgebracht op het conceptbesluit tot wijziging van het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs om het experiment flexstuderen mogelijk te maken. DUO concludeerde toen dat het besluit geen impact heeft op de processen en systemen van DUO, omdat de student door de instelling als reguliere voltijdstudent wordt ingeschreven. Dit experiment heeft dus niet gezorgd voor extra werk voor DUO omdat er geen gevolgen uit voortvloeien voor de bekostiging of de studiefinanciering. De voorgestelde wijziging brengt daar geen verandering in.

6. Toezicht en handhaving

De uitvoeringstoets uit 2016 is ook uitgezet bij de Inspectie van het Onderwijs en de Auditdienst Rijk (ADR). De Inspectie van het Onderwijs had destijds een aantal opmerkingen t.a.v. de nalevingsaspecten, maar daar is ofwel door nadere toelichting ofwel door wijzigingen in het besluit reeds gehoor aan gegeven.

7. Financiële gevolgen

De uitbreiding van het experiment leidt in het kader van de bekostiging niet tot extra kosten. De flexstudent wordt wat betreft de bekostiging namelijk beschouwd als een regulier ingeschreven voltijdstudent.

Voor OCW zijn er in geringe mate meerkosten verbonden aan deze wijziging. De incidentele kosten die de evaluatie met zich meebrengt, zullen in verband met wijziging iets hoger zijn (er moeten immers meer gegevens worden verwerkt). De hoogte van deze kosten is afhankelijk van het aantal nieuwe instellingen dat vanaf september 2019 zal deelnemen. De kosten zullen worden gedekt binnen artikel 6 en 7 van de begroting van OCW. Er zijn geen overige uitvoeringskosten.

8. Advies en consultatie

De beperkte omvang van deze wijziging maakt dat een openbare internetconsultatie niet nodig is geacht.

De nieuwe instroommogelijkheid voor het experiment is besproken tijdens de bijeenkomst van de begeleidingscommissie van het experiment flexstuderen. In deze begeleidingscommissie zit het onderzoeksbureau dat de evaluatie uitvoert, de deelnemende instellingen en de studentenbonden. Deze partijen steunen de uitbreiding. Over de wijziging is ook gecommuniceerd met de koepelorganisaties VH en de VSNU en zij zien geen bezwaar tegen uitbreiding.

9. Inwerkingtreding

De looptijd van het experiment flexstuderen is 6 jaar, waarvan in de eerste vier jaar nieuwe instroom van studenten mogelijk is. Om deelname aan het experiment flexstuderen voor nieuwe instellingen de moeite waard te laten zijn, is het zaak dat deze nieuwe instellingen vanaf het collegejaar 2019-2020 studenten kunnen laten flexstuderen. Studiejaar 2020-2021 is namelijk het laatste jaar dat studenten voor de eerste keer kunnen deelnemen aan het experiment. Om studenten tijdig te kunnen informeren over de mogelijkheid, moeten nieuwe deelnemende instellingen zo vroeg mogelijk in het voorjaar van 2019 weten of ze kunnen deelnemen. Daartoe dienen zij een aanvraag in te dienen bij de minister van OCW, die toestemming verleent tot deelname.

Met het oog daarop is de planning dat de instellingen in het najaar van 2018 worden geïnformeerd over de verruimde mogelijkheid. Zij kunnen vervolgens in de periode van 1 januari tot 1 maart 2019 een aanvraag indienen. Uiterlijk in april vernemen ze dan van OCW of ze groen licht hebben voor de deelname aan het experiment.

Deze planning betekent dat de beoogde wijziging van het experimentbesluit met terugwerkende kracht in werking moet treden, namelijk met ingang van 1 januari 2019. 1 januari 2019 is ook één van de vaste verandermomenten.

De wijziging heeft voor niemand nadelige gevolgen (het is geen belastende regeling). De beschikkingen op nieuwe aanvragen worden genomen op grond van de dan inmiddels in werking getreden amvb. Mocht de amvb in april 2019 nog niet in werking zijn getreden,

dan worden de beschikkingen genomen onder voorbehoud van vaststelling van de amvb door de Koning.

II Artikelsgewijze toelichting

Artikel I Onderdeel A (artikel 17j)

Door de aanvulling in het tweede lid van artikel 17j wordt een extra periode opgenomen waarin instellingen een aanvraag kunnen indienen om deel te kunnen nemen aan het experiment flexstuderen. Gekozen is voor een afgebakende periode van 1 januari 2019 tot 1 maart 2019. Door deze afbakening kan de Minister, met inachtneming van artikel 17k, eerste lid, van het besluit, binnen zes weken na 1 maart gelijktijdig een besluit nemen op alle aanvragen.

Artikel I Onderdeel B (artikel 17k)

De wijziging in het eerste lid van artikel 17k is nodig vanwege de extra aanvraagperiode die wordt gecreëerd door de wijziging van artikel 17j. Door de wijziging van het eerste lid van artikel 17k is de beslistermijn zes weken vanaf de dag volgend op de dag dat een aanvraag is ingediend ingevolge artikel 17j, tweede lid. Daardoor bevat deze bepaling twee aanvraagperiodes: de oorspronkelijke die liep tot 1 maart 2017 en de toegevoegde aanvraagperiode van 1 januari 2019 tot 1 maart 2019. Hiermee wordt voor de nieuwe aanvraagperiode geregeld dat de Minister binnen zes weken gelijktijdig een besluit dient te nemen op alle nieuwe aanvragen die zijn ingediend via e-mailadres experimentflexstuderen@minocw.nl in de periode van 1 januari 2019 tot 1 maart 2019.

artikel II Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit met ingang van 1 januari 2019 is in overeenstemming met het Kabinetsstandpunt inzake vaste verandermomenten.⁴ Dit betreft een inwerkingtreding met terugwerkende kracht die voor niemand nadelige gevolgen heeft. In paragraaf 9 van het algemene deel van deze toelichting wordt ingegaan op de redenen voor deze terugwerkende kracht.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

⁴ Kamerstukken II, 2009/10, 29515, nr. 309.